

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza - Oświatowa „Czytelnik”
 ul. Włocławska 10, Łódź

DZIENNIK ŁÓDZKI

Cena 5 zł

Łódź,

piątek

2 lipca

1948 r.

Rok IV

Nr 180

(1086)

Z III-ej Krajowej Narady
 Działaczy Kulturalno-Oświatowych w Warszawie,
 zorganizowanej przez Spółdzielnię Wydawniczą
 „CZYTELNIK”

Na zdjęciu od lewej ku prawej: premier Cyrankiewicz, wiceminister So-
 korski i prezes „Czytelnika” — Borejsza w przerwie posiedzenia III Kra-
 jowej Narady Działaczy Kulturalno-Oświatowych omawiają sprawy upo-
 wszechnienia czytelnictwa w Polsce.

JERZY BOREJSZA

O CELACH I DROGACH „CZYTELNIKA”

Wielokierunkowa i wielopłaszczyznowa działalność „Czytelnika”, rozmach i prężność organizacyjna koncepcji, która zrodziła się zaledwie 3 1/2 roku temu, budzi niepokój niektórych zbiorokrągłych i sklerotycznych umysłów, które zaspęniają nas pytaniami i żądaniem: skoro wydajecie książki, po co wydajecie równocześnie gazety? Skoro jesteście wydawcami, po co równocześnie zajmujecie się sprzedażą? I co to wszystko ma wspólnego z siecią pełnomocników powiatowych, kołami członków, organizacją Centrali Bibliotek Ruchomych, organizacją ruchu książek, szkoleniem przedowników bibliotecznych, opracowaniem metod pracy z książką, zespołami „żywego słowa”, akcją „autorów wśród czytelników”, akcją odczytowa, kursami systematycznego kształcenia, akcją badawczą czytelnictwa itd. I stąd rady i porady poniekąd: rozbić, potworzyć małe przedsiębiorstwa, oddzielić i niewielkie! Toć to, co robicie, jest szaleństwem! Tak, odpowiadamy: „Czytelnik” jest najszlachetniejszym szaleństwem wielkiej gromady ofiarnych praktyków pracy kulturalnej w Polsce. Odpowiadamy: Tak, w naszym szaleństwie jest metoda, system; nowa, świeża, ożywcza koncepcja. Odpowiadamy: Jeśli niektórzy ludzie, dyktanci, nieuci i biurokraci nie chcą widzieć tego, że nowa Polska, Polska demokracji ludowej musi zdobywać się na rzeczy wielkie i odkrywcze, na szukanie i realizację nowych metod i dróg szerzenia kultury, szczególnie na odciśnięcie czytelnictwa, jeżeli rewolucyjności frazesu nie chcą uznać rewolucyjności praktyki codziennej naszej pracy — tym gorzej dla nich. Ze nie ma gdzie indziej precedensu organizacji podobnego typu — co z tego? Trzeba mieć odwagę stwarzania precedensów, stwarzania rzeczy nowych. Ze „Czytelnik” nie mieści się w ramach utartych pojęć zwolenników szablonu — co z tego? Niech oni przewierzą swoje utarte pojęcia i niech zrozumieją, raz wreszcie tę elementarną prawdę: „Czytelnik” powstał jako instytucja, dla której wydawanie książki czy gazet nie jest celem samym w sobie, a tylko środkiem dla upowszechnienia kultury, narzędziem w pracy kulturalno-oświatowej. To znaczy, że „Czytelnik” jest jedyną ogólnokrajową, społeczną instytucją w służbie państwa demokracji ludowej, która ma cele wydawniczo-oświatowe, instytucją, której zakres pracy kulturalno-oświatowej na jednym z węzłowych odcinków — czytelnictwa — z roku na rok wzrasta, krzepnie i rozszerza się. To już nie jest eksperyment — to jest rzeczywistość. Faktami, cyframi, statystyką możemy wykazać, że nasza praca na odcinku szerzenia kultury czytelnictwa przewyższa sumę wysiłku wielu małych, rozdrobionych or-

ganizacji czy urzędów. Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że swoją pracą „Czytelnik” wykonał, w przeciwieństwie do innych, nie prosząc o subwencje, subwencje i dotacje — ale funduszami, zaczerpniętymi ze źródeł społecznych. Nie chcemy zastępować organizacyj masowych, społecznych, zawodowych, mających inne funkcje społeczne — pragniemy jedynie specjalizacji i ześrodkowania funkcji na jednym odcinku, na którym wykazaliśmy się pracą: funkcji łączenia wydawnictwa słowa drukowanego z pracą kulturalno-oświatową, funkcji szerzenia masowego czytelnictwa w Polsce. Towarzyszyliśmy i towarzyszymy słowu drukowanemu pracą kulturalno-oświatową. I pragniemy, aby nazwa naszej Spółdzielni odpowiadała jej najistotniejszej treści, wnosimy na III walne zgromadzenie wniosek o zmianę nazwy naszej: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik” na — „SPÓLZIELNIA WYDAWNICZO - OŚWIATOWA „CZYTELNIK”.

Przyp. red. Nazwa Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik” zgodnie z tym projektem została zmieniona na „Spółdzielnia Wydawnicza - Oświatowa „Czytelnik”, o czym donosimy na innym miejscu.

Nota Francji do USA i Anglii Za chaos w Berlinie odpowiedzialni są Anglosasi Francja próbuje się bronić przed naciskiem Waszyngtonu i Londynu

Rząd francuski złożył u rządu brytyjskiego i amerykańskiego jednoznaczne noty, w których domaga się, aby żadne z zachodnich mocarstw okupacyjnych nie podejmowało jednostronnej akcji w Berlinie. Jak donosi korespondent Telepressu, noty te podkreślają konieczność koordynacji wszystkich posunięć zachodnich władz okupacyjnych, tak aby nie przepuścić żadnej okazji rozpatrzenia całości problemu berlińskiego lub osiągnięcia porozumienia 4. mocarstwowego. We francuskich kołach politycznych uważa się te noty za wyraz niepokoju Francji wobec anglo-amerykańskiej polityki chaosu w Berlinie oraz za chęć zaakcentowania, iż Francja nie aprobuje w pełni tej polityki. Noty francuskie mają ponadto na celu zatarcie w umysłach Francuzów pamięć o kapitulacji Francji na konferencji londyńskiej. We francuskich kołach politycznych rośnie niepokój wobec wojenniczego stanowiska Anglików i Amerykanów w Berlinie, szczególnie wobec presji Stanów Zjednoczonych w celu zmuszenia Francji do większej „współpracy niż dotychczas”.

LONDYN, 1.7. (PAP) — „Daily Worker” pisze, że istnieje oburzony a różnica między tym co mówią oficjalnie przedstawiciele państw zachodnich o sytuacji w Berlinie a tym, co myślą oni istotnie. Zarówno brytyjczy, amerykańscy jak i francuscy mężowie stanu zgadzają się w stoście rzeczy na to, że państwa zachodnie nie mają obecnie żadnych podstaw prawnych do pozostawania w Berlinie, gdyż podjęły one krok w celu utworzenia odrębnego państwa zachodniemieckiego.

Truman zapowiada że zwycięży w wyborach listopadowych

WASZYNGTON, 1.7. (PAP). Prezydent Truman przyjął dziennikarzy na pierwszej konferencji prasowej po powrocie ze swego przedwyborczego objazdu po St. Zjednoczonych, Truman wyraził przekonanie, że będzie wysunięty przez partię demokratyczną jako kandydat na stanowisko prezydenta USA. Truman dodał, że spodziewa się pokonania Deweya'a w wyborach listopadowych i że pozostanie prezydentem przez dalsze 4 lata.

100 statków nieczynnych w porcie Marsylijskim

PARYŻ, 1.7. (PAP). Na skutek strajku marynarzy francuskich w Marsylii w porcie tym stoi ok. 100 statków towarzystw transatlantycznych. Wstrzymana została wszelka komunikacja pasażerska i handlowa na statkach kursujących z Marsylii.

Zwołanie konstytuancy w Niemczech Zachodnich za zgodą 3 mocarstw okupacyjnych

BERLIN, 1.7. (PAP). Z Frankfurtu donoszą, że dowódcy zachodnich stref okupacyjnych gen. Robertson i Koenig na specjalnie zwołanym zebraniu upoważnili 11 „premierów” krajów niemieckich do zwołania zgromadzenia konstytucyjnego nie później, niż 1 września b. r. Dowódca wojsk francuskich w Niemczech gen. Pierre Koenig zreferował projekt „statutu okupacyjnego”, który określa kompetencje alianckich władz wojskowych oraz przyszłego parlamentu zachodnio-niemieckiego. Premier kraju Wuerttemberg-Baden dr. Reinhold Maier oświadczył w imieniu innych premierów niemieckich, że prace nad utworzeniem zgromadzenia konstytucyjnego rozpoczną się natychmiast. Statut przewiduje przekazanie w ręce niemieckiej władzy ustawodawczej, administracyjnej i sędziowskiej

Władze okupacyjne zastrzegają sobie kierownictwo nad handlem zagranicznym państwa zachodnio-niemieckiego, kontrolę nad kopalniami Zagłębia Ruhry, odszkodowaniami, poten-

cją przemysłu, demilitaryzacją itp., oraz kontrolę nad stosowaniem nowej konstytucji. Rządy poszczególnych prowincji mają ponosić bezpośrednią odpowiedzialność przed gubernatorami za demokratyzację życia politycznego oraz za sprawy społeczno-wychowawcze.

Wybory w Finlandii wyłonią nowy parlament Jutro — obliczanie głosów

HELSINKI, 1.7. (API). Dziś wczesnym rankiem mieszkańcy Finlandii stanęli do urn wyborczych, aby w powszechnym głosowaniu wybrać nowy parlament. Głosowanie będzie trwało 2 dni. Obliczanie głosów rozpocznie się pojutrze. Wybory do parlamentu fińskiego odbywają się raz na trzy lata, na podstawie powszechnego prawa wyborczego w tajnym głosowaniu. Parlament jest jednoizbowy i składa się z 200 deputowanych. Wszyscy obywateli, którzy skończyli 21 lat, uprawieni są do głosowania. Finlandia liczy 4.112.000 mieszkańców. Z tej liczby prawo głosu posiada o-

koło 2.400.000 osób. Kraj został podzielony na 15 okręgów wyborczych, które z kolei dzielą się na 1.500 obwodów. Każdy okręg wyborczy posiada 8-32 posłów. Wyjątek stanowi alandzki okręg wyborczy, który wybiera do parlamentu tylko jednego przedstawiciela. W obecnych wyborach biorą udział następujące partie:

- 1) Demokratyczny Związek Narodu Fińskiego, który jest zjednoczeniem komunistycznej Partii i socjalistycznej partii jednolitej, demokratycznego związku kobiet fińskich i związku demokratycznego młodzieży fińskiej.
 - 2) Partia socjal-demokratyczna,
 - 3) Partia narodowo-koalicyjna,
 - 4) Partia ludowo-postępowa,
 - 5) Związek rolny,
 - 6) Partia narodowa i inne drobne grupy.
- Wg ostatnich doniesień, wybory odbywają się w zupełnym spokoju.

Skandal w rządzie tureckim

Ministrowie aferzystami zbożowymi Premier spekulował placami w Anka ze

MOSKWA, 1.7. (PAP). Nawiązując do ostatniej reorganizacji rządu tureckiego, „Nowoje Wremia” odwołania kulisy dymisji dotychczasowego ministra obrony Birsela. Okazuje się, że w chwili, gdy w Turcji daje się odczuć brak żywności, minister handlu Inan i min. obrony Birsel dokonali olbrzymich spekulacji zbożowych, co przyczyniło się do wyczerpania zapasów zboża. Współdziałając z 3 wielkimi firmami eksportowymi, ministrowie sprzedali za granicę pół miliona ton zboża, zakupionego za bezcen u chłopów tureckich. Mimo, że afera stała się głośna i była o niej mowa w parlamencie, — nie spowodowała ona poważniejszych następstw. Również premier

Saka musiał się tłumaczyć w parlamencie ze spekulacji parcelami w Ankarze. Jedynym skutkiem całej tej afery było podanie się Birsela do dymisji. Sprawa Birsela — pisze w konkluzji „Nowoje Wremia” — to zjawisko typowe dla dzisiejszej Turcji. Koła rządzące tego kraju sprzedają interesy narodowe imperialistom amerykańskim hurtem, a poszczególni ministrowie robią to detalicznie.

Dewaluacja funta i franka?

Rzeczoznawcy amerykańscy już przybyli do Londynu i Paryża NOWY JORK, 1.7. (API). Specjalne misje ekspertów walutowych skierowane zostały z USA do stolic państw, biorących udział w planie Marshalla, dla przestudiowania zagadnień związanych z dewaluacją miejscowej waluty. Jak donosi „Wall Street Journal” eksperti amerykańscy przybyli do

Trzęsienie ziemi w Grecji

LONDYN, 1.7. (PAP). Trzęsienie ziemi wywołało poważne szkody w Grecji w mieście Levkas, na wyspie tej samej nazwy na Morzu Jońskim. Liczba śmiertelnych ofiar nie jest znana. Rząd grecki wysłał ekspedycje ratunkowe z Patrasu i Aten. Samoloty zrzucają opatrunki, lekarstwa i żywność na wyspę.

MS „Batory” powrócił do kraju

W środę powrócił do Gdyni ze swego regularnego rejsu ze Stanów Zjednoczonych MS „Batory”, przewożąc 334 pasażerów oraz 595 ton drobnicy, a także 2.221 worków polczy

